

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și strălăutate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

O uniune a statelor din Europa de mijloc.

— Propunerea lui Fr. de Liszt. —

V.

Viitorul, conducerea în lume, este a state-
 lor mondiale, a statelor, cari au puțină, în
 urma situației lor geografice, a teritoriului
 lor, a independenței lor economice și a numă-
 rului populației lor, să poată ținea concu-
 rența cu puterile celelalte.

Germania *nu* este un astfel de stat mon-
 dial. În privința teritoriului și a populației,
 precum și a independenței vieții sale econo-
 mice — este lăsată în urmă de Anglia, de
 Rusia, și de Statele-Unite americane.

„După un războiu cu sfârșit norocos va
 fi Germania o „mare putere” în locul al pa-
 trulea și nici decât o putere mondială, în stric-
 tul înțeles al cuvântului. Va fi bine să ne a-
 mintim aceasta mereu”. Situația va ajunge și
 mai grea pentru Germania, dacă se vor alia
 cu Statele-Unite Nord-Americane și cele din
 America de mijloc și de sud — ceea ce este
 de prevăzut.

Austro-Ungaria și Italia — fiecare în
 parte — e cu atât mai puțin o putere mon-
 dială, decât este Germania. Față de Anglia,
 Rusia și America — e fiecare din statele ace-
 stea trei o putere continentală europeană, de
 mână a doua și a treia.

Ce urmează de aici? Problema *pozitivă*
 a unei alianțe a tuturor statelor din Europa
 de mijloc. Dela această alianță, dela „des-
 legarea norocoasă a acestei probleme atârână

viitorul economic și politic, precum și viito-
 rul cultural al Europei”. (pg. 26).

Dacă vrea Europa continentală să-și a-
 pere independența și — prin aceasta — cul-
 tura europeană, trebuie să întemeieze o „*uniu-
 ne a statelor continentale, europene*”. (pg. 26)

Ideia nu este nouă, dar a câștigat ac-
 tualitate în urma războiului mondial actual.

„*Punctul de cristalizare* pentru organiza-
 rea acestei uniuni a statelor din Europa de
 mijloc” va trebui să fie *Germania și Austro-
 Ungaria*. Războiul de față a apropiat și mai
 mult aceste două state deolaltă. Unitatea lor,
 puterea lor de rezistență, zice Liszt, a întrecu-
 tot așteptările, chiar și în privința ma-
 nifestării unitare a naționalităților învrăjbite
 până bine de curând. În urma războiului a-
 cestuia s'a cristalizat convingerea, care nu
 se va mai putea schimba, că toate naționali-
 tățile din Germania și Austro-Ungaria, sunt
 una, având a ține cont de aceeași primejdie
 comună.

Această constatare va trebui să-și aibă ur-
 mările ei. Vor trebui să se strângă și mai tare
 legăturile dintre aceste două state. *Alianța*
 aceasta va trebui stabilită și pe *cale legisla-
 tivă*, fiind completată printr-o *convenție mi-
 litară*. Parlamentele vor trebui să voteze o
 alianță codificată și ridicată la puterea unor
 legi.

Dar nici aceasta nu va fi de ajuns ca să

se formeze o contrabalansă puternică față de
 Anglia, Rusia și Statele unite. Atât teritoriul
 de mai puțin de 4 milioane de kilometri patr.,
 cât și populația de ca .120 milioane e cu mult
îndărătu numărului celor două state: Anglia
 și Rusia. Dar lipsește și independența econo-
 mică a Germaniei și Austro-Ungariei — fiind-
 că aceste două state sunt avizate la legături
 comerciale cu alte state.

De aceea va trebui ca alianța să se lege
 între Germania și Austro-Ungaria, pe de
 oparte și între statele din Europa centrală,
 pe de altă parte. Sub state din Europa cen-
 trală înțelege Liszt statele, cari se află dela
 marea de nord până la marea mediterană —
 va să zică: Europa, fără Franța și fără de
 peninsula pireneică — apoi fără de Rusia.

1. *Olanda* ar spori uniunea cu 2 mil. de
 chilim. patr. și cu 43 de mil. de locuitori —
 socotind aici și coloniile bogate. Independența
 ei, la care este firesc să țină, i va fi garantată,
 dacă se vor asocia și celelalte state împreju-
 rul „punctului de cristalizare”.

2. *Statele scandinave: Dania, Norvegia*
 și *Svedia*, ar putea să se alieze mai întâi în-
 treolaltă, ca să aibă siguranța unui contra-
 punct, dacă se tem de o preponderanță a
 Germaniei. Alianța aceasta să se apropie mai
 apoi de Germania și Austro-Ungaria. *Fin-
 landa* ar putea, eventual, să se alăture celor
 trei state scandinave.

3. *Elveția* ar forma puntea de trecere spre
 Franța. Pe lângă tot teritoriul ei mic (41,000
 chilom.) și populația ei restrânsă (3,500,000)
 — ar avea mare importanță pentru uniunea
 cea nouă, în urma dezvoltării sale economice
 și culturale, și în urma situației sale geo-
 grafice.

Sonet.

Azi fiii tăi hulesc a Ta povată —
 E putredă zidirea Ta cea mare.
 De n'ai avea Tu milă și răbdare
 Ai pierde-o, Doamnă'n nori de fum și ceață.

Dar ar veni o zi, o clipă 'n care
 Ți-ai făuri mai bună, mai măreață.
 — Ci ochii mei cioplește-mi-i din ghiață
 Și inima din piatra cea mai tare.

Atunci voi bate calea mea 'nainte
 De-o fi cu spini, cu soare, ori cu nea
 Câtând în juru-mi rece și cuminte,

Atunci voi face 'n toate voia Ta —
 Cum nu pot azi și n'am putut, Părinte,
 Dar n'aș iubi și n'aș mai blestema.

Ecaterina Pitîș.

Scrisoare din Blaj.

† **Canonicul Gheorghe Muntean.** — Cine îi va
 fi urmașul? — Dorința blăjenilor.

După foarte scurte suferințe, dar gârbovit
 mult de povara anilor, deodată cu serbarea In-
 vierii dulcelui Isus Hristos, — s'a mutat la cele
 vecinice venerabilul canonic din Blaj *Georgiu
 Muntean*.

Dintre câți învățători au avut fericirea să
 fie elevi ai regretatului canonic și fost un lung
 șir de ani profesor și director al institutului pe-
 dagogic din Blaj, — nu cred să fie unul măcar,
 care la primirea vestei, că acest „*dragă*” al
 tuturor a părăsit lumea aceasta păcătoasă, în
 momentul când și-a exprimat dorința sa fer-
 binte de ai mai lungi bunul Dumnezeu firul vieții,
 măcar până va vedea răsărind și pentru noi Ro-
 mânia un soare mai cald și aducător de mult
 așteptată libertate deplină, — zic: nu cred să
 existe unul măcar, care să nu-și fi exprimat
 părerea de rău și să nu fi rostit cu evlavie un
 „Dzeu să-l odihnească!”

Și într'adevăr regretatul defunct în viața lui
 plină de activitate rodnică, distins pe terenul
 didactic, un moment nu a șovăit de a-și înde-
 plini cu sfîntenie datorințele, mai ales în ce a
 privit învățătoria noastră în general. El, cu

adevărat s'a putut numi *părintele dascălilor*.
 Dacă cutare dascăl a avut vr'un năcaz, vre-o
 neplăcere, vre-o rugare etc. numai după sfatul
 său a alergat și pentru învățători ușa lui a fost
 vecinic deschisă. Iar dacă afacerea respectivu-
 lui dascăl era de atare încât nu l'a putut ajuta,
 el totuși nu l'a lăsat să se îndepărteze nemân-
 găiat. La despărțire îți întindea cu toată căl-
 dura mâna și adeseori îți ținea minute întregi
 mâna strânsă.

Nu e locul aici și nici nu sunt harnic să a-
 preciez și să scot la lumină meritele și activi-
 tatea bogată a venerabilului și de toți iubitului
 canonic G. Muntean. Am însă convingerea ne-
 strămutată că nu peste mult alții mai chemați
 vor da la lumina tiparului opera neperitoare a
 aceluia, care, dacă nu mă înșel, mai mult a con-
 dus institutul pedagogic din Blaj.

Noi însă cei mici, foști elevi ai de functului,
 cu recunoștință ne vom aduce totdeauna aminte
 de fostul nostru director, cu drag îi vom po-
 meni numele și rugăm pe Atotputernicul să-i
 așeze sufletul alături de cei drepi.

Nici nu s'a răcit bine țărâna proaspetă
 de pe mormântul decedatului canonic G. Mun-
 tean și deja *publicul* din Blaj designează pe ur-
 mașul în scaunul canonicesc.

Nu-i vorba, bărbați harnici și destoinici avem

4. *Italia* ar fi o încheiere neapărat trebuincioasă a Europei de mijloc, spre sud și totodată punctul de legătură cu ținutul Africii de nord

. Teritoriul de 1,2 mil. de chilom. patr. și populația de 36 mil. sunt — iarăș — indispensabile.

5. Urmează *peninsula balcanică*, inclusive Turcia europeană.

„Firește, astăzi nu sunt încă clarificate problemele de aici” și nu poți să ajungi la rezultate sigure.

„Am putea să contăm la participarea în uniune a României, și Bulgariei,

Ținuta Greciei va trebui să se clarifice mai târziu. Serbia și Muntenegru vor fi silite să se dea împăcate cu situația și vor putea fi „ținute în frâu”.

De o deosebită importanță este aderarea la uniune a *Turciei*. Legăturile între Europa și Asia, și, în parte, Africa — se vor face cu ajutorul Turciei. Statele uniunii din Europa de mijloc vor avea un deuseu economic de prima ordine în lumea islamică, prin intermediul turcesc.

Puterea „uniunii” ar consta din o populație de ca. 200 mil. de locuitori și dintr'un teritoriu de ca. 8 mil. de chilom. patr. Teritoriul va fi mai mic decât acela al Angliei, Rusiei și al Statelor-Unite. Populația ar fi întrecută numai de Anglia. Independența economică ar fi asigurată în urma posesiunilor coloniale ale statelor „uniunii”.

Mai puternică ar fi „uniunea” dacă s'ar alătura ei și *Franta, Spania și Portugalia*, dar cu ideea aceasta nu vrea să se ocupe Liszt.

nu se pot lua la dezbateri în sesiunea actuală. Se ia la cunoștință.

Urmează referada — prin raportorul *I. Groșoreanu* — asupra unor rapoarte speciale ale senatului școlar din Arad și la propunerea comisiei sinodului invită Consistorul a lucra și mai departe pentru *modificarea legii „apponyane”, care împiedică mersul normal și rațional al învățământului în școlile populare române* și a lua demersuri pentru a asigura întreaga de stat a salariilor învățătoresți și la acele școli, cari până acum n'au putut obține. Raportul despre cursurile de vară pentru învățători se ia la cunoștință și se invită Consistorul, ca la timp potrivit să le reactiveze.

Se ia la cunoștință și raportul consistorului despre catehizările din școlile populare. La acest obiect dep. *P. Băran* observă, că unii preoți prea ușor se sustrag obligamentului catehizării. P. S. Sa îl îndrumă să vină cu date pozitive. Raportul despre stațiunile vacante se ia la cunoștință. Cu privire la *înființarea unei preparandii de fete* comisiunea școlară propune, că după ce în urma războiului va fi mare lipsă de învățători, Consistorul să se pună în conțelegere cu celelalte dieceze și cu guvernul, ca școala să se poată înființa cât mai curând. P. S. Sa observă, că s'au făcut *pertractări în chestie atât cu diecezele suțori, cât și cu guvernul, dar fără rezultat*.

Dep. *Em. Ungurean* accentuează necesitatea imperativă de a se înființa o preparandie de fete. Toate confesiunile din țară au, numai noi nu, așa, că *multe fete de ale noastre studiază la preparandii străine*. Expune istoricul chestiei care trebuie ținută la suprafață. Să se primească deci propunerea comisiei. Sinodul primește. Raportul despre aplicarea absolvenților de teologie de învățători se ia la cunoștință.

Propunerea comisiei organizatoare, ca propunerea dep. *P. Cioban*, pentru regularea diurnelor și viaticului protopopilor și să transpună ambelor consistorii cu îndrumarea ca sesiunea următoare să prezinte un proiect de normativ, se primește cu adausul făcut de dep. *P. Ionaș*, ca normativul să se extindă la toți oficialii bisericești, nu numai la protopopi, ci și la funcționarii consistoriali.

În chestia arondării din nou a protopopiatelor se invită ambele consistorii a prezenta sesiunii viitoare propuneri meritorice.

Referitor la contragerea unui împrumut ipotecar din fondul „Săguna” pe seama consistorului din Oradea-mare, cu care să achite prețul casei cumpărate pentru consistorul de acolo, în strada Capușinilor, raportorul comisiei episcopale, dep. *A. Lazar*, propune, că după ce consistorul din Oradea-mare n'a satisfăcut hotărârii sinodului de sub Nr. 81—1914, ca să prezinte sinodului toate actele și socotelile cumpărării, să se îndrume a le prezenta la sesiunea viitoare, dar și până atunci P. S. Sa să fie autorizat din partea sinodului a lua garanță în numele sinodului pentru ridicarea împrumutului de lipsă.

Dep. *V. Mangra* observă, că consistorul din Oradea a satisfăcut hotărârii sinodale, a înaintat anul trecut actele de lipsă. Cumpărata fiind casa, consistorul din Oradea se află într-o stare critică. Pentru banii luați pe schimb solvesc interese prea mari și banca le-a abzis împrumutul.

Dep. *Sava Raicu* nu primește partea a II-a din propunerea comisiei. Consistorul din Oradea ne face multe încercări și comite multe greșeli. E regretabil și neexplicabil, că consistorul din Oradea-mare întârzie cu înaintarea actelor nu numai în chestia aceasta importantă, ci și în alte afaceri. Propunem ca consistorul din Oradea-mare să fie invitat a trimite actele de cumpărare cu socoteli speciale despre întreaga operațiune, ca sinodul să știe cu cât s'a cumpărat casa, cât venit aduce și de unde se vor acoperi interesele și amortizarea. După o lună de dezbateri, la care iau cuvântul dep. *P. Ionaș, Dr. Gh. Popa, Andrei Horvat, Em. Ungurean, Dr. N. Onrean* și *S. Raicu* și după clarificarea chestiei din partea P. S. Sale sinodul decide cu o majoritate de voturi nominale, ca P. S. Sa să someze consistorul din Oradea a înainte cu posibilă grăbire actele de lipsă pentru contragerea împrumutului și dacă le va afla în ordine să promoveze afacerea la consistorul metropolitan

Sinodul eparhial al Aradului.

— Dela raportorul nostru. —

SEDINTA IV.

(Marți).

(Continuare)

Urmează la ordinea de zi referada comisiei episcopale.

Raportorul *Dr. A. Lazar* citește raportul consistorului din Arad despre administrarea fondurilor și fundațiilor diecezane pe anul 1914. Socotelile se aprobă și Consistorului i se dă absolutul, cu îndrumarea să continue încasarea restanțelor.

Tot astfel se iau la cunoștință și rapoartele Consistorului din Arad: despre cauzele pendente la advocații consist. despre exarandarea domeniului diecezan din Cermeiu, despre cenzurarea socotelilor fundațiilor Negrean și despre revizuirea socotelilor mănăstirii Hodoș-Bodrog. Tot astfel se ia la cunoștință și raportul comisiei sinodale despre controlarea instituțiilor și a administrației diecezane. Se aprobă și socotelile consistorului din Oradea-mare, iar literile fundamentale ale unor fundații de pe teritoriul acestui consistor se restituie pentru întregire la proxima sesiune. Se ia la cunoștință și raportul despre cenzurarea socotelilor fundațiilor „Zsiga” din Oradea-mare.

Rapoartele ambelor consistorii despre împărțirea fondurilor comune se predau unei comisii sinodale, din dep. *V. Goldis, P. Ionaș* și *Dr. G. Popa*, ca la sesiunea viitoare să vină cu o propunere concretă.

Se citește apoi prin raportorul *I. Groșoreanu* raportul Consistorului din Arad ca senat școlar și se ia la cunoștință. La partea raportului, unde se face amintire despre moartea eroică pe câmpul de luptă din Galiția a bine-meritatului profesor al institutului pedagogic, *Dr. Avram Sădeanu*, sinodul își manifestează condoleanțele prin sculare.

Se ia la cunoștință și raportul senatului școlar din Oradea-mare.

Proxima ședință după amiază la orele 3.

SEDINTA V.

Marți d. a.

Președinte: *P. S. Sa*.

Notar: *Iosif Moldovan*.

Înainte de ordinea de zi, înaltul presidiu anunță, că rapoartele ambelor consistorii despre relațiunea dintre El, ca episcop diecezan și consistorul din Oradea-mare, sosind prea târziu

noi destui. Sunt și aici și în provincă. Pe cei de aici îi cunoaștem destul de bine. Sunt de o rară destoinicie, activi, cu un trecut bogat și frumos. Vor fi și în provincă astfel de bărbați luminați și vrednici, dar pe lângă toate acestea, noi blăjenii avem o dorință ferbinte și am ruga foarte mult pe cei *sus puși*, cari conduc destinele bisericii noastre, ca măcar dâșii să ne asculte rugămintea și — să ni se ierte îndrăzneala cuvântului, dacă în vremea din urmă și chiar și în cea mai îndepărtată, la alegerea de canonic au fost luate în seamă nu numai meritele ci și *persoanele ca atari* și oum dela decedarea regretatului canonic *Dr. A. Grama* încoace și — dacă nu mă înșel, nici înainte de aceasta, au fost aleși tot bărbați străini — înțeleg veniți în Blaj din alte părți — măcar acum să ni se facă pe voie și în scaunul vacant de canonic prebendat să se aleagă un blăjan *băstinaș*. Avem noi și astfel de oameni activi, curați la inimă, cu dragoste de biserică și neam, plini de viață, cari sigur, foarte mult vor face pentru biserică.

Și dorința asta, a noastră a blăjenilor, să ni se creadă, e foarte bazată și îndreptățită. Cum adevărat, în *Blajul nostru*, noi blăjenii să nu avem dreptul a pretinde, ca și din sânul nostru

să se aleagă *măcar odată într'un secol* un canonic, mai ales, când se află bărbați vrednici?

Depart de noi cugetul, ca prin șirele aceste să detragem cât de puțin din vrednicia celorlalți bărbați potriviți de a fi aleși, canonici. Respectăm totdeauna pe toți *bărbații vrednici*, dar în aceeași vreme avem și noi blăjenii dreptul să pretindem un canonic băstinaș din Blaj. Tocmai zilele trecute un glumeț spunea: „Ce, voi blăjenii? Blajul de astăzi doar îl formează străinii! Uite numai, vezi câți canonici și profesori aveți voi? etc”. I-am dat dreptate, că nu puteam altfel. Iar, că profesorii sunt născuți în alte părți nu e vina noastră. Dacă blăjenii, nu și-au crezut astfel pe fiii lor, ca să fie toți profesori și canonici, vina e alor!

Sperăm însă, că de data asta ni se va face și nouă pe voie, și va fi ales un blăjan de al nostru să avem și noi cu cine ne mândri! Să mai încapă și de cei mai tineri printre cei mulți bătrâni!

Prietenul.

pentru ridicarea împrumutului din fondul Șaguna. Casa se transcrie pe dieceză și o va administra consistorul din Arad, iar interesele se vor solvi din cvotele consistorului oradan din fondurile comune.

Urmează restaurarea consistoriilor. Bărbați de încredere se aleg dep. V. Mangra, P. Ionaș și Dr. A. Brădean, în comisiunea pentru scrutarea alegerii la consistorul din Arad: S. Raicu, N. Roxin și Dr. A. Lazar, iar la consistorul din Oradea: Pr. Givulescu, Dr. Sever Ispravnic și Dr. G. Popa. La apelul nominal, la care răspund 44 deputați pune fiecare câte-o sedulă de votare în urnele de pe masa prezidială. După încheierea votării comisiunile de scrutinii se retrag, iar sinodul continuă desbaterea și la propunerea comisiunii episcopale aprobă socotelile consistorului din Oradea-mare și votează bugetul ambelor consistorii pe anul 1915.

Presidiul anunță, că dep. Dr. G. Popa a renunțat la mandat. Se ia la cunoștință.

La propunerea comisiei verificatoare prin raportorul Dr. N. Oprean — sinodul verifică mandatul dep. Dr. P. Ionescu. În jurul verificării alegerii dlui Dr. N. Regman se naște o discuție, la care iau parte dep. Horvat, Moldovan, Dr. Lazar, V. Mangra și P. S. Sa. Se sfârșește cu renunțarea dlui Regman la mandat.

Alegerile dep. I. Moldovan și Aurel Petrovici se verifică. Tot astfel și a dep. Dr. T. Papp, iar în privința alegerii dlor Ioan Moga și Ioan Pinter se ordonează cercetare și se exmite ca mandatar sinodal dep. Dr. G. Grozda.

Prezentându-se comisiile de scrutinare P. S. Sa declară de aleși pe următorii:

La consistorul din Arad:

În senatul bisericesc: Florian Roxin. **Senatul școlar:** Asesor ordinar: Dr. George Ciuhandu. **Asesori onorari:** Nicolae Crâșmariu, Adam Groza, Aurel Petroviciu, Dr. Nestor Oprean, Emanuil Ungurean, Iosif Moldovan, Dr. George Popa, Dr. Iustin Marsiecu, Victor Stanciu, Vasile Goldiș. **Senatul episcopesc:** Asesor ordinar: Gherasim Serb. **Asesori onorari:** Dimitrie Muscan, Cornel Ursuțiu, Valeriu Magdu, Nicolae Chicin, Petru Truția, Sava Raicu, Dr. Cornel Iancu, Aurel Călnicean, Axente Secula, Petru Ionașiu, Dr. Aurel Cosma.

La consistorul din Oradea-mare:

În senatul bisericesc: Nicolau Rocsin, Moise Popovici. **Senatul școlar:** Ordinar: Sever Pelle. **Onorari:** Dr. Nicolau Regman, Alexandru Munteanu, Ștefan Domocoș, Dr. Aurel Lazar, Dr. Sever Barbură, Dr. Ioan Buna, Ioan Pinter, Avram Igna, Aron Bulzan. **Senatul episcopesc:** Ordinar: Dr. V. Fildan. **Onorari:** Gheorghe Papp, Mochiu Vancea, Dr. N. Popovici, Dr. D. Mangra, Dr. G. Roxin, Dimitrie Balog, Iosif Diamandi, Dr. Andrei Ille, Dr. T. Popa.

La propunerea comisiunii bugetare — prin raportorul Dr. A. Cioban — sinodul stabilește apoi diurnele și viaticul deputaților sinodali și decide ca procesele verbale neautenticate să le verifice deputații din loc sub presidiul P. S. Sale.

Cu acestea fiind terminate afacerile sinodului pentru sesiunea actuală, P. S. Sa mulțamește deputaților pentru zelul cu care a conlucrat, ca toate hotărârile sinodale să se aducă în bunăînțelegere și în restimp scurt, dictat de împrejurări. Le adresează rugarea, ca și afară de sinod să se îngrijească de buna educație a poporului. Nici un timp n'a fost mai potrivit spre acest scop, decât cel actual, care a deșteptat sentimente religioase.

Dep. Gher. Serb mulțamește — între ovațiunile sinodului — P. S. Sale pentru buna conducere a sinodului. Toți se duc cu convingerea, că s'a lucrat bine. Tactul P. S. Sale i-a legat pe toți într'un mănunchiu; asigură pe P. S. Sa de dragostea și alipirea clerului și a poporului.

Sedința s'a terminat la orele 7 și 1/2.

Spre complectarea raportului Vă comunic și răspunsul Excelenței Sale dlui arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, la felicitarea sinodului.

Preasfințitului Domn

IOAN I. PAPP, episcop

Arad.

Mulțamesc cordial atât Frăției Tale, cât și Venerabilului Sinod pentru prețuitele felicitări adresate mie la împlinirea celor 40 ani de arhierie precum și pentru aprecierea modestei mele activități din acest răstimp și în eparhia Aradului, asigurându-Vă, că dacă pe lângă alte neajunsuri împrejurările nu ar fi fost atât de vitrege s'ar fi produs rezultate și mai bogate, sperând însă că acelea împrejurări vitrege cu ajutorul lui Dumnezeu în curând vor dispărea și că Frăția Ta, succesorul meu în scaun continuă a desvolta modestele mele saduri, implor și asupra d-lor membri sinodali binecuvântarea cerească întru mulți ani fericiți.

Ioan Mețianu, metropolit.
Rap.

„Națiunea maghiară în războiu.”

— Conferința contelui Albert Apponyi. —

Arad, 14 Aprilie.

Contele Albert Apponyi, fostul ministru al instrucției publice în Ungaria, a ținut o conferință în Szombathely tratând despre „Națiunea maghiară în războiu”. Intre altele conferențiarul a spus următoarele:

„...Patria noastră își trăiește cea mai mare vreme de criză istorică. Luptele de libertate au fost ciocniri cu o putere, pe care nu am putut-o învinge definitiv, dar care nici ea nu ne-a putut învinge...”

Din criza actuală, dacă nu vom ieși învingători din această luptă, ar rezulta ireparabila îmbucătățire a națiunii. În cazul când am fi striviți de dușmanii noștri, ar urma îmbucătățirea organică a Ungariei. Conaționalii unei părți a populației ar sfâșia unele părți din Ungaria.

Ar urma nouă formațiuni, cari după legile organice ale vieții ar înstrăina unele părți ale patriei noastre. Restabilirea actualei situații ar fi absolut imposibilă.

Această criză ar fi cea mai gravă, deoarece ea ar exclude orice nădejde relativ la dezvoltarea vieții noastre naționale. Pentru totdeauna s'ar pune stărsit acelei credințe a noastre, acelui sentiment din inima noastră, ce înseamnă pentru noi patria. Acela mică Ungarie, care ar fi închisă de două ramuri ale unei foarte colosale, ar deveni vasala și provincia sclavă a unei mari puteri mondiale. Dacă ne temem fiii pentru lupta ce se dă împotriva Rușilor, în cazul acesta nepotii noștri vor fi siliți să lupte în armata rusească.

Noi nu ne mulțumim și nu-i permis să ne mulțumim că am evitat dezastrul națiunii, fiindcă acest războiu trebuie să ne aducă deplina validitate a națiunii noastre, eluatarea deplină a vieții noastre naționale. Dacă facem o privire asupra câmpului de războiu, vedem, că maghiarimea este care formează puterea.

Dacă judecăm partea politică a războiului, vedem, că monarhia pentru aceea se menține, fiindcă există un stat maghiar independent și unitar. Simptomele ce, durere, s'au arătat în cealaltă parte a monarhiei, la noi numai foarte sporadic s'au arătat. Acest fapt ne oferă o colosală învățătură, că între simptomele destructive ale naționalităților organizația milenarului stat maghiar se arată irezistibil.

Deci, după legile logice, de aci rezultă, că această forță de organizare, care și-a menținut locul, trebuie dezvoltată și ajutată la o viață deplină.

...Nu trebuie să luptăm nu numai pentru ca să înlăturăm dezastrul națiunii, ci pentru victoria finală a tuturor aspirațiilor noastre juste și progresul națiunii.

Aceasta este datoria noastră: să ne realizăm toate justele noastre aspirațiuni...

Prin tenăcitatea noastră am devenit factori; ne putem aștepta, deci, să ieșim la lumină din necunoscutul în care eram până acum, că ne vor observa și vom fi în șirul națiunilor cari au ajutat lumea la triumful culturii.

...Măsurarea n'a putut fi evitată, ea cel mult a putut fi întârziată... Pentru noi necesitatea războiului a pricinuit-o asasinatul dela Sarajevo, fiindcă acesta ar fi produs complicații interne cari ar fi fost mult mai păgubitoare, decât ar fi folosit pregătirea noastră militară. Criza n'a putut fi evitată. La frontierele noastre dela nord și dela sud se petreceau evenimente distructive, de așa natură, că acestea făceau inevitabilă urmarea crizei. Se pune, deci, marea alternativă: peirea națiunii, sau dezvoltarea deplină a Ungariei istorice. Nu este nimeni, care să nu simtă că această primejdie era care ne-a amenințat. Iată pentru ce, har Dlui, în Ungaria nu există trădători, iată pentru ce nu există conspiratori împotriva patriei.

...Avem ferma convingere, că Dzeu e cu noi și a noastră va fi învingerea finală”.

(„Alkotmány”, dela 16 Martie n. c.)

Sinodul eparhial al Sibiiului.

— Sedința de deschidere. —

Sibiu, 12 Aprilie n.

Ieri, Duminecă, în 11 Aprilie n. (29 Martie v.) s'a făcut în Sibiu deschiderea sesiunii ordinare a sinodului arhidiecezan. S'a celebrat sfânta liturghie în catedrală, prin P. C. Sa protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, asistat de dnii protopresbiteri: Romul Furduiu, Demetriu Moldovan, Dr. Ioan Stroia și Dr. Vasile Saltu, apoi de diaconul ceremonial Dr. Oct. Costea. A cântat corul mixt, condus de d. profesor T. Popovici.

După terminarea sfintei liturghii s'a făcut chemarea Duhului Sfânt, apoi deputații sinodali s'au întrunit în sala de gimnastică a seminarului Andreian, de unde au trimis o deputațiune, care să invite pe Exc. Sa I. P. S. d. arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, la deschiderea sesiunii sinodale. Deputațiunea a fost compusă din următorii domni deputați sinodali: Gregoriu Pletosu, Nicolau Borzea, Dr. Vasile Preda și Iosif Popescu.

Urmând invitații, Exc. Sa își face apariția în sală, însoțit de P. C. Sa, arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar arhiepiscopesc, de P. C. Sa protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, și de domnii din deputațiune; ocupând apoi loc la masa prezidială deschide sesiunea nouă sinodală cu vorbirea, pe care o vom publica-o în alt număr al ziarului nostru.

Vorbirea a fost ascultată cu mare atențiune din partea deputaților sinodali și a celui alt public asistent, iar la urmă a fost acoperită cu sgomotoase „Să trăiască”.

În înțelesul regulamentului sunt numiți din partea Exc. Sale notari interimali dnii: Mateiu Voileanu și Lazar Triteanu din cler, iar dintre mireni Dr. Silviu Dragomir, Dr. Toma Ienciu, Dr. Pavel Roșca și Dr. George Proca.

Notarul Mateiu Voileanu ceteste apelul nominal și răspund 43 de deputați, cari își prezintă literile credenționale.

Exc. Sa constată, că sinodul e capabil de muncă, dispunând de voturile reglementare, prin urmare se intră în ordinea de zi.

Deputații sinodali se împart în patru secțiuni, în scopul de a face verificările, și anume, astfel, că deputații din cercurile I—V vor verifica pe deputații din cercurile VI—X, aceștia pe cei din cercurile XI—XV, aceștia pe cei din cercurile XVI—XX, și aceștia pe deputații din cercurile electorale I—V.

Ordinea de zi pentru sedința de deschidere fiind exhaustivă, Ex. Sa I. P. S. arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu, declară sedința de încheiată și anunță sedința proximă pe astăzi, Luni, la orele 11 dimineața.

După sedință, la orele 12, dnii deputați sinodali s'au prezentat la Exc. Sa arhiepiscopul și metropolit Ioan Mețianu, pentru a-i face la reședință obicinuita vizită de curtoazie, care însă a luat de astădată proporțiile unei mari și impunătoare manifestări de recunoștință, de iubire și alipire față de capul bisericii noastre. Oratorul a fost domnul Andreiu Bârseanu, președintele „Asociațiunii”, care într-o frumoasă vorbire a apreciat după vrednicie activitatea Excelenței Sale, dezvoltată în cei patruzeci de ani trecuți, de când poartă cărja arhieriei. Vom da vorbirea în întregime în numărul viitor, amintind de astădată, că ea a avut un efect covârșitor asupra tuturor ascultătorilor.

La frumoasele cuvinte de felicitare, însoțite de voile aclamări ale celor prezenți, Exc. Sa I. P. Sa Ioan Meșianu, adânc impresionat a răspuns cam următoarele:

Vă mulțumesc cordial dlor, pentru prețuitele felicitări, ce-mi adresați și la această ocaziune, felicitări din cari transpiră dragostea d-voastră și către mine, dar mai ales către biserica noastră străbună, încredințată conducerii mele; deci Vă rog a-mi păstra și mai încolo acea dragoste, până voi fi în viață, iar bisericeii să o păstrați în toată viața d-voastre, și să o lăsați de cea mai scumpă moștenire tuturor alor noștri.

Fiindcă la această ocaziune, binevoiiți a mă felicita și din prilejul împlinirii alor 40 de ani dela sfîntirea mea intru arhierie, prilej pe care doresc a-l serba în singurătate și în contemplări evlavioase: doresc a vă încredința, dlor, că deși arhieria este cea mai înaltă demnitate bisericească, de care prea puțini muritori se învrednicesc, eu totuși atunci, când clerul și poporul diecezei Aradului m'a chemat la cea înaltă demnitate, am stat mult pe gânduri, să o primesc ori nu?

Am stat pe gânduri, dlor, nu numai pentru că știu, că pe cât este de înaltă demnitatea arhieriească, pe atât de grea este și sarcina împreună cu aceea, chiar și între împrejurări mai prielnice, și cu atât mai grea între împrejurări neprielnice, cum au fost atunci și mai sunt și astăzi. Dar apoi am mai stat pe gânduri și pentru că eu mai eram și părinte de familie, și pentru că primind Episcopia, trebuia să mă despărț de cei doi fii ai mei, pe atunci încă minorenii; și dacă în fine totuși am primit-o, am făcut aceasta îndemnat de cuvintele Domnului nostru Isus Cristos, care zice că: celce iubește pe părinți, pe fii și pe frați mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; am făcut-o deci pentru a mă supune prealaltei voințe a Domnului.

Și îmi place a crede, că prea bunul Dumnezeu poate și pentru că m-am supus voinței lui, îmi va fi lungit atât de mult firul vieții mele pământești.

Apropiindu-se însă acum tot mai mult capătul firului vieții mele pământești, și având a da seamă înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor despre roadele activității mele, dar nefind eu chemat a mă pronunța asupra faptelor mele, las aceasta la apăsarea clerului și poporului nostru, dintre cari mulți au fost împreună lucrători cu mine la modestele mele creațiuni și plantațiuni, dar și mai mult las aceasta la apăsarea istoriei nepărtinitoare, rugându-mă numai, ca la apăsarea activității mele să nu să treacă cu vederea nici multele și feluritele împrejurări neprielnice, obvenite în tot timpul Arhieriei mele, cari m-au împedecat mult în activitatea mea.

Pentru a ilustra aceasta și numai cu un singur exemplu, voiu aminti, domnilor, că înainte cu 27—28 de ani, când eram în scaunul episcopesc din Arad, am voit a înființa acolo, pe speșele diecezei, un gimnaziu confesional; dar ministeriul cultelor de atunci mi-a interzis aceasta, sub cuvânt, că mai fiind acolo un gimnaziu de stat, să nu se nască conflicte dujmănoase între elevii celor două gimnazii.

Să sperăm însă, domnilor, că acum, mai ales după încetarea crâncenului războiu actual, care a scos de nou la iveală tradiționala noastră fidelitate către tron și patrie, precum și vitejia ostașilor noștri de pe câmpul de luptă, vor dispărea și acele împrejurări dăunose desvoltării noastre religioase, culturale, economice și naționale, și se va înstăpâni o eră nouă de pace, de dragoste și de progres și pentru noi și pentru toți fiii patriei noastre.

Dorind din suflet cât mai curând a înăptuire a acestor speranțe, de cari să vă bucurați și d-voastre, în toate zilele vieții, — vă implor din tot sufletul binecuvântarea cerului, intru mulți ani fericiți.

Au urmat sgomotoase aclamări la adresa Exc. Sale, I. P. S. arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu, care a primit, ieri și astăzi, numeroase felicitări și din alte părți, din prilejul împlinirii anului al patrusprezecelea de arhierie, asupra cărora vom reveni.

Domnii deputați sinodali au făcut apoi vizită de curtoazie și la Preacuvioșii Lor, arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu (a vorbit protopresb. Grigorie Pletosu) și protosinelul Dr. Eusebiu R. Roșca (oratorul a fost protopresbiterul Teodor Hermann), unde li s'a mulțumit în cuvinte alese și calde pentru atențiunea arătată. („T. R.”)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Ofensiva Rușilor în Carpați, ce ține cam din 20 Martie s'a oprit pe întreg frontul, eșuând în luptele desperate dela Paști încercarea dușmanului de a ne sparge frontul cu forțe mari în văile râurilor Laborta și Ondava. Dușmanul a încercat să mai înainteze în Carpații păduroși de ambele părți ale strâmtorei Ujoc, dar am respins în zilele din urmă și aici toate atacurile, pricinuindu-i dușmanului mari pierderi. Dealtcum situația nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu occidental: Francezii afirmă că au aruncat 150 bombe asupra Seebahnhofului și Giessereibridge. Adevărul e că 9 bombe au căzut în regiunea dela Ostende și două la Brügge, fără ca să fi pricinuit vre-o pagubă. Noi am respins azi noapte aruncând bombe în belșug asupra localităților Opering, Hasebrouck și Cassel, ocupate de Englezi. La Berry-au-Bac, Francezii au pătruns azi noapte într-un tranșeu al nostru, dar i-am scos imediat din el.

Spre ost dela Reims a eșuat un atac al aviatorilor dușmani.

Spre nordost de Suippes Francezii au folosit împotriva noastră iarăș bombe volatilizoare de gazuri asfixiante.

Între Meusa și Mosela Francezii au continuat atacurile în unele puncte cu multă vehemență, dar fără succes. În orele înainte de amiază s'au prăbușit în focul nostru la Maizerrey, spre ost dela Verdun, trei atacuri ale Francezilor, având pierderi foarte grave. Atacurile îndreptate împotriva noastră la amiază și seara la Marcheville, spre sudvest dela Maizerrey, în cari din partea dușmanului se arătară multe coloane, au avut aceiaș soarte. Atacul întreprins în revărsatul zorilor împotriva liniei de luptă Mozerey—Mascheville, l'am respins pricinuindu-i dușmanului pierderi foarte simțitoare.

În Bois de Pretre s'au dat ziua și noaptea lupte foarte desperate, câștigând noi în cursul lor mereu teren.

Spre sud dela Hartmannsweilerkopf am respins ieri seara un atac al Francezilor.

Pe câmpul de războiu oriental: situația nu s'a schimbat.

Luptă în Marea Nordică.

Stockholm. — Ziarele svedeze sunt informate că în Marea Nordică s'a desfășurat o luptă mare. Amănunte lipsesc însă.

Christiania. — „Dagebladet” anunță cu datul din 10 Aprilie: Ieri seara târziu s'a dat o luptă pe mare cam la 10 kilometri depărtare de orașul Bergen, în imediată apropiere de Store-Sartor. S'au auzit lămurit bubuiturile tunurilor și reflectoare puternice luminau marea.

Correspondentul ziarului Morgenbladet n'a putut da încă amănunte despre lupta pe mare.

S'a adresat întrebare comandamentului pieții din Bergen că oare s'a dat de fapt o luptă pe mare în apropierea orașului. S'a răspuns că despre lupta pe mare încă nu au sosit amănunte, dar bubuiturile tunurilor s'au auzit și acolo foarte lămurit.

Au sosit la Christiania în acelaș timp și telegrame din Hagesund, cari spun că și vapoarele norvegiene, cari sunt în drum au raportat, că în direcția nordică probabil s'a dat către seară o luptă mare. Lupta a ținut de seara până târziu către miezul nopții.

Flota antantei se retrage din fața Dardanelelor.

Roma. — „Messagero” scrie că asediarea Dardanelelor a fost amânată, fiind necesară în scopul acesta o armată pe uscat de 300,000 oameni, de cari antanta acum nu se poate lipsi pe nici un câmp de războiu.

Flota antantei va opera deci deocamdată în alta parte, dar nu departe de Dardanele.

Contele Meran în Cernăuți.

Cernăuți. — Guvernorul, contele Meran s'a întors la Cernăuți. Birourile peședintelui țării se găsesc însă până acum tot în Vatra-Dornei. În curând se va întoarce la Cernăuț și mitropolitul Repta.

Ocuparea Zalescykului.

Cernăuți. — Zalescyk e de trei zile în posesiunea noastră.

Câmpul de războiu din nord e o mare de nămol.

Berlin. — „Nowoje Wremja” scrie că, pe cât e de îmbucurător faptul, că pe câmpul de războiu în nord încetând gerul, ivindu-se o vreme moale, cu atât mai mult sunt îngreunate operațiunile prin marea de nămol, în care s'a prefăcut întreg câmpul de războiu, topindu-se zăpada, și care a înghițit de tot drumurile. Automobile înnoată ca vapoarele cu motor prin bălțile crescute în lacuri. Trupele de abia pot să se miște. Coloane întregi sunt împiedecate la fiecare pas în înaintarea lor și soldații caută, înjurând, zădarnic după un petec de loc uscat.

Guvernul englez nu speră în o apropiată încheiere a păcii.

Londra. — Mandatele deputaților englezi expiră la sfârșitul lui Ianuarie, în anul viitor. Guvernul englez urmează tratative cu opoziția în scopul prolongării mandatelor, nefiind sigur, că până la acel termen se va termina războiul. Guvernul a propus ca noile alegeri să se facă la 3 luni după încheierea păcii, opoziția insistă pentru 6 luni.

Aviatori francezi în Alsacia.

Berlin. — Sâmbătă după amiază s'au ivit deasupra orașului Mülhausen 6 aeroplan franceze. După ce au aruncat bombe pe câmpul de aviație dela Hausheim, cari n'au pricinuit nici o pagubă, au sburat spre Kolmar, unde primindu-i însă cu salve au luat direcția spre apus.

7500 adunări de înrolare în Anglia.

Genf. — Ziarul parisian „Le Journal” publică următoarea știre din Londra: Societățile culturale și literale au convocat în Anglia pe timpul din 12 până în 30 Aprilie, 7500 de adunări populare în cari se vor face înrolări pentru armata engleză.

Lupte între Meusa și Mosella. — Comunicat francez.

Petrograd. — Comunicatul agenției Havas din 8 Aprilie n. orele 13: Lupte de artilerie în Belgia în valea Aisnei și la est de Reims. Rezultatele obținute între Meusa și Mosella semnalate ieri se confirmă. Ultimele ploi au desfundat adânc solul argilos din Vosgi, făcând ca mișcările artileriei să fie îngreunate și împiedecând proiectilele de a exploda. Am păstrat toate câștigurile noastre cu toate contraatacurile extraordinar de violente. La Eparges cel din urmă contraatac german condus de un regiment și jumătate a fost cu totul respins; inamicul a suferit enorme pierderi. Cadavre acoperă terenul. Trei sute de oameni cari pentru moment înaintaseră din linia germană au fost secerăți de către mitralierele noastre; nici unul n'a scăpat. La Bois Brulé am luat o tranșee inamică.

Petrograd. — Agenția Havas ne transmite comunicatul francez din 8 Aprilie, orele 23: Cu toată vremea rea persistentă, am înregistrat noi succese în Meusa și Mosella în noaptea de 7 spre 8 și în ziua de 8 Aprilie n. La Eparges un atac de noapte ne-a permis să facem o nouă săritură înainte. Am menținut câștigurile noastre cu toate violentele contraatacuri. Am numărat deja pe teren peste o mie de cadavre de Germani. Mai la sud în pădurea Morville, într-o vie acțiune de infanterie am distrus o companie germană din care au rămas numai zece înși în viață pe cari i-am făcut prizonieri. În pădurea Ailly am luat noui tranșee și am respins 2 contraatacuri în pădurea Mortmare la N de liniile ce merg spre SE.

În rezumat recunoașterile ofensive și atacurile ce urmărim dela 22 Martie între Meusa și Mosella ne-au dat de pe acum rezultatele următoare:

1. Pe fronturile NE și E de Verdun am câștigat pe un front de 20 klm. de lung 1—3 klm. adâncime; am ocupat înălțimile ce domină cursul Ornei și am luat satele Cussainville și Fromézoy.

2. Pe Hauts de Meuse, la Eparges, am cucerit aproape totalitatea puternicelor poziții ținute de inamici pe platoul ce domină Combres și am păstrat terenul câștigat cu toate numeroasele contraatacuri extrem de violente.

3. Mai la S aproape de Saint Mihiel am luat în stăpânire întreaga parte de SV a pădurei Ailly unde Germanii erau tare stabiliți și pe care n-au putut-o relua cu toate contraatacurile repetate.

4. În Voevre meridională, între pădurea Mortmare și pădurea Le Pretre ma cucerit un front de 7—8 klm. lungime și 3 klm. profunzime și am luat dela inamic satele Fay en Hae și Regneville. Toate aceste puncte Germanii au avut pierderi formidabile, a căror însemnătate se poate socoti după numărul cadavrelor găsite la Eparges.

Petrograd. — Statmajorul armatei din Caucaz comunică: În regiunea de coastă împușcăturile au durat toată ziua. În direcțiunea Artvin și la nord de Olly ofensiva noastră continuă. Incercarea Turcilor de a ataca satul Klisghiaduc din valea Alaskert a fost respinsă. Pe celelalte fronturi neschimbat.

Statmajorul armatei din Caucaz comunică: Trupele noastre au reușit în ciocnirile de pe frontul maritim și în regiunea dintre Olty și Artwin. Turcii au fost respinși de pe întreg acest front. Pe celelalte fronturi nici o schimbare.

Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alăture banda (fășia) sub care s'a expedit ziarul.

Trei accidente de aviație în România.

Accidente dela aerodromul dela Băneasa. — Accidentul din Târgoviște.

La aerodromul dela Băneasa s'au întâmplat Vineri seara două accidente, cari însă din fericire nu au avut urmări grave.

Unul din accidente s'a întâmplat aviatorului sublocot. Pașcanu, care însoțit de d. Rădulescu ca observator, a făcut un sbor pe un aparat Bleriot în direcția comunei Militari.

În timpul aterisării din cauza vântului puternic, aparatul a alunecat pe o aripă de la o înălțime de 100 metri, sfărâmandu-se. Cei doi aviatori s'au ales cu câteva contuziuni ușoare.

D. căpitan Andrei Popovici directorul școlii

militare de aviație a suferit de asemeni un accident.

Aparatul din cauza vântului puternic a căzut, sfărâmandu-se. Aviatorul a scăpat neatinț.

La Târgoviște, s'a întâmplat tot pe ziua de Vineri, un accident aviatorului, plutonier I. Dumitrescu.

Accidentul a avut loc în următoarele condițiuni:

Plutonierul I. Dumitrescu care pilota un aparat Farman a sosit în acel oraș Vineri dimineața și a aterizat pe câmpul regim. 22.

După amiază, luând ca pasager pe locotenentul Andreescu, a executat un sbor înălțându-se la 100 metri însă din cauza curenților prea tari, pilotul a fost nevoit să aterizeze. Pe când se afla la o distanță de 20 m. de pământ aeroplanul a căzut brusc pe aripa dreaptă în niște arături. Aparatul este complet sfărâmat.

Pasagerul și pilotul nu au suferit nimic.

După accident aparatul a fost fotografiat în pozițiunea în care a căzut, apoi s'a început demontarea spre a fi trimis la București. („St.”)

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Aprilie 1914.

Eroul datorinței.

— Calitățile militare ale ostașilor români. —

Într'un articol din numărul trecut al ziarului „Budapesti Hirlop” se remarcă în mod deosebit calitățile eroice, pline de abnegație ale ostașilor români. Articolul este intitulat „Moldovan” nume fictiv, se înțelege, de el sunt legate toate calitățile militare ale ostașilor români.

Dăm și noi un rezumat:

„Așteaptă Moldovane, nu te grăbi cu moartea. Ce ar fi dacă plumbul ascuțit, care străbate prin capul ostașilor, ar omori și sufletul din ei, ce ar fi, dacă viața ostașilor s'ar stânge fără de nici o urmă. Sufletul nemuritor este suvenirul lăsat de ostași, el planează sus în sfere înalte și ne dă tărie și curaj cu cari putem învinge potopul rusesc.

Suntem mai puțini, camarade Moldovan, avem lipsă de ochii tăi pururea atenți la mișcările dușmanului, ne trebuie o făclie luminoasă la atacuri, în momente de desperare, sau când înaintea slabilor ochi trupesti totul e întunerec. Fă să planeze peste noi puterea ta de viață și curajul tău.

Tu nu te poți fâli înaintea lumii cu fapte eroice, dar ai fost un om al datorinței. Te văd, cum capul plecat, cugetându-te trist la cei de acasă și îmbujorându-ți-se fața când îți veneau în minte învingerile ce le vom câștiga mâine, mergeai pe coasta u mit al era care avea greutate de 40 k lograme, înainte un pas și lunecai doi îndărăt.

Mă doare inima după tine, ubitul și cinstitul meu camarad. Dacă tu m-ai fi ascultat erai încă în viață. Ți-am spus de multe ori să nu stai lângă mitraliere, acolo nu era lipsă de tine, nu m-ai ascultat.

Dela locul tău ai văzut mișcările inamicului, mi-ai cerut binoculul... dle locotenent să pușcăm... vin, se arată la tranșee... mulți ca frunza. Eu nu am văzut nimic, dar ochii tăi cinstiți și-au împlinit datorința, au spionat inamicul chiar și când eu — Dumnezeuul meu — te înjuram.

Ar fi trebuit să-ți păzești mai bine viața, dar sângele război aruncă blăstăm asupra omeniei.

Pe cei mai valoroși îi aruncă acolo, unde se prăpădesc mai ușor E păcat de acest fecior Valah, frumos și puternic ca un brad, dar la câți, ca acesta, nu li-s'a stins floarea vieții.

Dacă erai în viață, ai fi văzut un tranșeu rusesc în care zăceau 86 cadavre pornite spre descompunere, știu, că și tu ai fi ris, fiindcă acum omul dă chiote de bucurie când vede morți”. („U.”)

Scrisoare de pe câmpul de luptă. Primiți următoarea scrisoare cu datul de 21 Martie n.

Iubite dle redactor,

Sunt în drum spre câmpul de luptă în Carpați. Plec cu aceeași însuflețire. Să vezi cum fâlăie steagurile naționale — sfînte — pe vagoanele trenului ungar în gara din D. Feciorii privesc la ele cu lacrimi în ochi, iar eu mă gâ-

desc cum să le aduc îndărăt întregi și glorioase...

La dulce revedere! Vă salut pe toți.

Adrian.

Acelaș bun prieten ne mai trimite următoarea scrisoare:

Carpații de ost, 6 Aprilie 1915.

Domnule Redactor,

Carpații de ost au aspectul unei provincii romantice cu mici sate subpământene a căror locuitori sunt trupele potrivnice cari se luptă pentru mici petece de pământ. Evenimentele zilnice parte îți fac senzația unei vieți pacifice, — parte îți dau cea mai proastă impresie despre omorurile ordinare.

E presara sf. sărbători de Paști. Sed pe trunchiul unui arbore. Sunt comandantul avantposturilor în ploaia de gloanțe a dușmanului.

Privesc ca un vultur asupra pozițiilor dușmane. E seară... Luna se ivește pe cer și lucește palidă... Adiarea vântului e rece...

De către dimineață, când la noi acasă treascurile vestesc Invierea Dlui, aici douăsprezece tunuri ne dau salutul lor infernal. Stau tăcut un moment, apoi încep să cânt lin cu feciorii: „Hristos a înviat din morți...”

Apoi, mă las purtat pe valurile gândurilor... colo departe în Ardeal și n barba-mi crescute îmi cad lacrimi de durere.

Te salut: Adrian.

Știri din România. Ministerul de războiu, comunică ziarelor următoarele: toți d-nii ofițeri cari, au fost înaintați și mutați pe ziua de 1 Aprilie v. c., se vor prezenta de urgență la nouile corpuri cel mai târziu până în ziua de 5 Aprilie v. a. c.

— Acelaș minister de războiu (direcția școlilor militare) mai comunică: Se aduce la cunoștință că, pe ziua de 1 Aprilie v. a. c. vor fi chemați la școlile militare, pregătitoare de ofițeri de rezervă, toți tinerii recrutați în condițiunile art. 52 din legea de recrutare, din contingentul 1916, adică: tinerii cari au liceul complet din țară sau străinătate, sau o școală superioară din țară sau străinătate, care are la bază curs secundar (4 clase gimnaziale), cum și tinerii din contingentul 1916, care se găsesc în cl. VIII-a liceală și urmează a depune examenul de capacitate la finele acestui an școlar.

Toți acești tineri vor trebui ca să se prezinte pe ziua de 1 Aprilie v. a. c., la corpurile la cari au fost repartizați, de unde vor fi trimiși la școlile militare respective, cel mai târziu până la 5 Aprilie v. c., când vor începe cursurile în mod regulat.

Tot pe aceeași zi vor putea fi angajați la corpurile și tinerii voluntari, cari îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 52 din legea de recrutare, care de asemenea vor trebui să fie trimiși la școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă, până la 5 Aprilie v. c.

După această dată, corpurile de trupă nu vor mai face angajări de voluntari.

— Starea sănătății dlui Em. Porumbaru, min. de externe s'a îmbunătățit mult, în ultimul timp și șeful Foreign-Office-ului român a putut lucra la departamentul său.

Moartea tragică a soldatului Grigorie Tascu. 8 luni de zile s'a luptat cu vitejie pe câmpul de războiu din nord soldatul Grigore Tascu, maestru din Brașov, rezervist la reg. 2 brașovean. A luat parte în multe lupte grele și a trecut peste suferințele de pe câmpul de luptă în cele 9 luni, fără să se fi îmbolnăvit măcar. În zilele trecute comandamentul regimentului l-a dat bravului soldat un concediu de 2 săptămâni, pe sărbătorile s. Paști. Cine se simțea mai fericit decât Grigore Tascu când urcase trenul spre Brașov, unde avea să-și revadă soția și copii. Dorința din urmă el însă nu și-o mai văzu împlinită. La Șighisoara coborî din vagon să-și cumpere de mâncare, dar când se întoarse și voi să urce în vagon, trenul pornise. Fără multă gândire soldatul care privise de atâtea ori morții în față, sări pe scara vagonului, dar așa de nenorocit încât căzu sub roțile trenului, cari l-au rețezat capul. Cadavrul nenorocitului soldat a fost găsit sfărâcat în bucăți de roatele trenului.

Radko Dimitriew ridicat la rangul de principe. Se anunță din Petrograd, că generalul Radko Dimitriew, care comandase armata de asediare la Przemysl a fost ridicat de către țarul Rusiei la rangul de principe.

Ultima oră.

APROPIATA LUPTĂ NAVALĂ DIN MAREA-NEAGRĂ.

București. — Un ziar de dimineață din Capitală anunță că a primit pe cale particulară dela corespondentul său din Petrograd următoarea telegramă:

Strâmtoarea Bosforului a fost minată de Ruși. Această operație s'a făcut cu prilejul bombardărilor pe cari flota rusă le-a întreprins asupra Bosforului.

Flota turcească a fost prinsă în Marea Neagră, și se află în imposibilitate de a se întoarce la Constantinopol. Vasele „Göeben” și „Breslau” au merinde numai pentru 10 zile. Aceste vase posedă numai tunuri de mic calibru, fiindcă tunurile mari au fost luate de pe ele pentru apărarea Dardanelor.

Din moment în moment se așteaptă o luptă decisivă în Marea Neagră. Nici un vapor nu mai poate trece prin Bosfor. Rușii au așezat câteva rânduri de mine submarine. Comunicația Constantinopol-Varna-Burgas, este întreruptă.

CRIZA GUVERNAMENTALĂ DIN SOFIA.

Berlin. — „B. T.” află din cercurile autorizate din Sofia, că este iminentă schimbarea guvernului bulgar. Se așteaptă ca în curând să se declare o criză de guvern. Bulgaria nu va putea să întârzie pentru a-și fixa atitudinea. Altfel Rusia va fi silită să debarce trupe la Burgas și Varna.

TRANSPORT DE MUNIȚIUNI PENTRU SERBIA.

Galati. — În noaptea trecută a trecut prin port, cu destinația pentru Serbia, un mare transport de munițiuni, pentru Serbia. Convoiul era compus din 8 remorchere și 17 șlepurii, escortate de 2 vapoare armate, care făceau avangarda. Asemenea s'au trimis și medicamente numeroase, precum și medici, spre a combate epidemiile teribile ce bântuie în armata sârbească. (St.)

O LUPTĂ PE MAREA NORDICĂ.

Christiania. — „Aftenposten” publică amănunte despre canonada ce s'a auzit nu de mult noaptea. Căpitanul unui vapor a declarat, că s'a întâlnit pe mare cu 14 vase de războiu moderne. Un alt căpitan a văzut trecând pe la insula Utsi o escadră compusă din 7 vapoare, în direcția nordvestică. În orașul Bergen s'a simțit canonada ca un puternic cutremur de pământ. La insulele Sartori s'au auzit în decurs de o oră 30 de împușcături.

VISCOLE CU ZĂPADĂ IN CARPAȚI.

Budapesta. — „A Nap” primește dela cartierul presei: Pe întreg frontul din Carpați s'a lăsat din nou frigul. Soldații noștri cari luptă cu vitejie se găsesc acum în luna Aprilie iarăși în vreme de iarnă, pe câmpurile de războiu din Ungaria de nord și din Galiția. Luptele se dau aproape tot în același punct: spre ost de Virava și spre apus dela Ujoc. Mai vioale e lupta spre ost dela Ujoc, pe frontul armatei germane, unde trupele germane împreună cu trupele noastre resping atacurile Rușilor, pricinuind dușmanului pierderi simțitoare.

Corespondentul de câmpul de războiu al ziarului „Pester Lloyd” anunță: În Carpați operațiunile au încetat din cauza ninsorilor mari. În unele puncte se dau lupte de artilerie și hărțuiri mai mici.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Nic. Balta, Cinciu. Am primit 4.80 cor. ca abonament până la 30 Aprilie a. c.

Nr. abon. 5772/126. Nu s'a sistat. De aici se expediază regulat.

Dimitrie Oprean, Mercurea. Am primit 2.40 cor. în abonament pe luna April 1915.

Moise Barbulescu, Arăneag. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Ioan Pop, Ercea. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Dimitrie Radu, Chinez 277. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Iacob Tomin, Recas. Am primit 2.40 cor. în abonament pe luna Aprilie.

Jica Anghel, Becicherecul-mic. Am primit 7 cor. abon. pe cvart. II a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericești, literare, populare etc. etc.

Al. Cazaban. Ce nu se poate spune . . .	2—
Gonstanța Hodoș. Martirii	150
Cles Payot. Educația Voinței	2—
Uuy de Maupassant. Inima noastră. Ro-	
Nuvel și schițe	150
1000 doine, strigături și chiuituri ce să	
obiceșesc la jocurile și petrecerile no-	
astre populare	80—
N. Bălcescu. »Istoria Românilor sub Mihai	
Vodă viteazul«	2—
Stendhal (Henry Beyle) »Despre amor«.	
Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl.	
pentru toți nr. 902—906	150
Mihail Eminescu. »Viața și opera sa«, de	
vățător. Prețul	50
Culegere de cântări bisericești legată .	30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugă-	
ciuni și cântări întocmită pentru tre-	
N. Zaharie. Ediție de lux	4—
bunțile vieții. Legată simplu Cor. 1—	
în piele 320 Cor. în catifea	560
Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de	
rugăciuni și cântări. Legat	45
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și	
cântări bisericești. Legată 1— Cor., le-	
gată în catifea	560
Măntuirea sufletului. Carte de rugăciuni	
legată	80
G. Rotică. Poezii	2—
E. Revent. »Cântecul neamului«. Poezii	
N. Zaharia »Sentimente, pasiuni«. Patrio-	
tismul. Bunătatea. Răutatea. Malitiozita-	
tea. Amiciția. Disprețul. Afinitatea su-	
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dum-	
nezeu și alte rugăciuni. Legat în piele	
brună 520. Legată în os alb	10—
Patima și moartea Domnului și Măntui-	
torului nostru Isus Hristos. Legată în	
pânză, aurită	2—
Visul Născătoarei de Dumnezeu. Legată	
Rugăciunile școlarilor și cântări biseri-	
cești alese și întocmite de N. Ștef în	
Dimitrie Onciul. »Din Istoria României«.	
Th. D. Speranția. »Anecdote de post . .	125
Povătuitor la împărăția cerurilor . .	60
Culegere de diferite cântece cuprinzând	
hore, doine, sârbe cântece de petrecere,	
marșuri, serenade, cântece populare și	
diverse	70
Contribuțiuni istorice privitoare la trecu-	
tul Românilor de pe pământul crăiesc.	
Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea	
dilor: Dr. Ilarion Puscariu, Ioan de Preda,	
Dr. Lucian Borgia, Dr. Ioan Lupaș, Dr.	
Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir . .	4—

Aviz!

La pepinieria „Domeniului din Bobâlna” se află de vânzare în primăvara a. c. următorii altoi de viță americani și viță americană.

20.000 buc. altoi de vie de un an cl. I. altoiți pe Rip. x Port. (Gloir de mont Pelier) cu rădăcină din următoarele varietăți. Jardovan Urias, Furmint, Oporto negru, Madeleine Royal, Royal-Wineyard, Chasslas alb, Chasslas roșu, Muscat-ottonel, Slanca-menca și mestecată, cu 160 cor. per 1000 buc.

5000 buc. viță americană nealtoită cu rădăcină de un an cl. I. Rip. x Port (Gloir de Mont Pelier) cu 10 cor. per 1000 buc.

100.000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 120 cm. și dela 6 mm. în sus groasă cu 15 cor. per. 1000 buc.

100.000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 5 cor. per 1000 bucăți.

50.000 buc. viță americană fără rădăcină cl. I. Rip. x Berlandier nealtoită în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 6 cor. per 1000 bucăți.

Atât altoi de vie cât și vița americani e foarte frum. ușă, binedesvoltată și neatinsă de ghiață, varietățile sunt curate pentru cari garantăm.

Dorim de-a cumpăra să se adreseze la jos semnata administrație, unde vor afla și condițiunile de vânzare.

Administrația:

„Domeniului din Bobâlna”
up. Szászváros (Hunyad m.) Bâbolna

Mil de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.
1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—.

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Clastrului Nr. 16. (Ho 1846—30)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stoffe
la modă cu cel mai bun croi,
acum dela 35 coroane în sus.

JACHETE

după moda cea mai nouă.

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,
Haine pentru fete,
Talii,
Halate
Fuste,
Mantale de lister și gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de dolin.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 2376)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articoli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curătesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

**stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,**

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Landon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorla de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

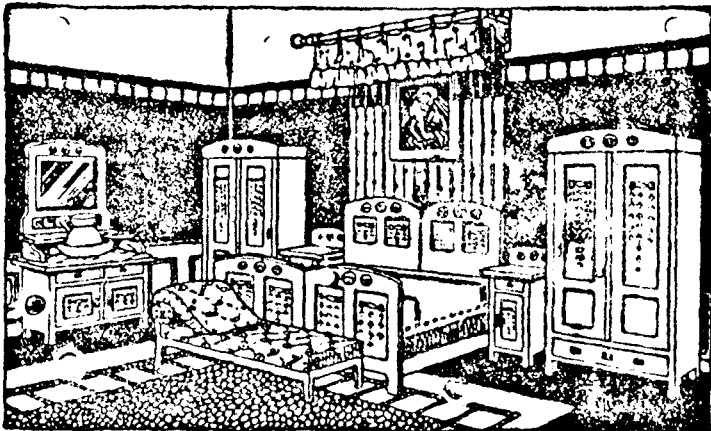
Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VARȘET, strada Kudritzer numărul 44—46.

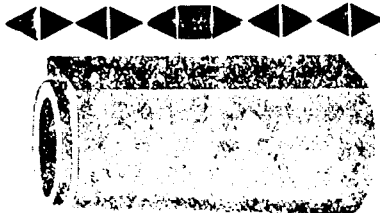
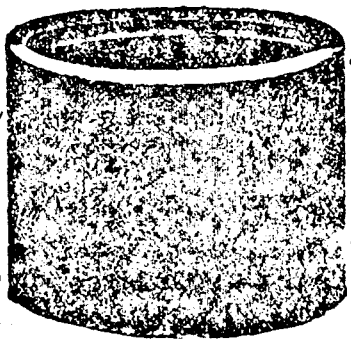
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fa-
brică pentru articoli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asfalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârnatore din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
--: plăcere la dispoziție cu oferte. :--

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de ecules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Executare
: promptă.**